

POSTANOWIENIE

Dnia 12 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z powództwa I. Z.
przeciwko Urzędowi Gminy Wijewo i Gminie Wijewo
o odprawę emerytalną,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 12 lipca 2023 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu
z dnia 29 listopada 2021 r., sygn. akt VIII Pa 51/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża I. Z. kosztami pełnomocnika procesowego strony
pozwanej w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W wyroku z dnia 29 listopada 2021 r., sygn. akt VIII Pa 51/21, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu – w sprawie z powództwa I. Z. przeciwko Urzędowi Gminy Wijewo i Gminie Wijewo – w pkt I. oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Rejonowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lesznie z dnia 3 listopada 2020 r., sygn. akt IV P 56/16, w którym Sąd Rejonowy oddalił powództwo I. Z. o zasądzenie od strony pozwanej odprawy emerytalnej; w pkt II. zasądził od powoda na rzecz pozwanego Urzędu Gminy Wijewo kwotę 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie apelacyjne; w pkt III. zasądził od powoda na rzecz pozwanej Gminy Wijewo kwotę 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie apelacyjne.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego powód zaskarżył skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na potrzebę wykładni przepisu prawnego powodującego rozbieżności w orzecznictwie sądów – art. 38 ust. 3 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych, która sprowadza się do odpowiedzi na pytanie „czy pojedyncze zawinienie pracownika samorządowego, którego konsekwencją jest wygaśnięcie stosunku pracy, uzasadnia pozbawienie go prawa do odprawy emerytalnej”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona przeciwna wniosła o: 1) wydanie przez Sąd Najwyższy postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania; 2) zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych; w przypadku przyjęcia przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej do rozpoznania, wniesiono o: 3) oddalenie skargi kasacyjnej w całości; 4) zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powoda nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony potrzebą wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Nie można jednak

uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), jak i nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 marca 2020 r., II PK 36/19, LEX nr 3034647; z dnia 12 maja 2020 r., I UK 128/19, LEX nr 3026475; z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468; z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 328/11, LEX nr 1215423; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578; z dnia 10 kwietnia 2018 r., I CSK 733/17, LEX nr 2495968; z dnia 10 kwietnia 2018 r., II PK 143/17, LEX nr 2525398; z dnia 19 kwietnia 2018 r., I CSK 709/17, LEX nr 2486162; z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 33/18, LEX nr 2508114; z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Analizą interpretacyjną przepisu art. 38 ust. 3 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych zajmował się Sąd Najwyższy, który w uchwale 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2017 r., III PZP 1/17 - OSNP 2018/1/1 stwierdził, że rozwiązanie stosunku pracy na podstawie art. 52 § 1 pkt 1 k.p. nie wyklucza prawa pracownika samorządowego do jednorazowej odprawy emerytalnej przewidzianej w art. 36 ust. 2 w związku z art. 38 ust. 3 i 5 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 902). W uzasadnieniu powołanej uchwały Sąd Najwyższy przedstawił, że rozwiązanie umowy o pracę w trybie art. 52 § 1 k.p. nie wyłącza samo w sobie prawa do odprawy w związku z przejściem pracownika na emeryturę lub rentę oraz nie oznacza, że pracownik, z którym rozwiązano umowę o pracę w tym trybie zawsze taką odprawę otrzyma. Pamiętać bowiem należy, że roszczenie pracownika, który dopuścił się ciężkiego naruszenia swoich podstawowych obowiązków lub też w inny sposób doprowadził do powstania możliwości skorzystania przez pracodawcę z rozwiązania umowy o pracę w trybie "dyscyplinarnym", będzie podlegało ocenie sądu przez pryzmat art. 8 k.p. Sądy będą zatem mogły, po przeanalizowaniu okoliczności całej sprawy, dojść do wniosku, że roszczenie pracownika narusza społeczno-

gospodarcze przeznaczenie prawa lub też zasady współżycia społecznego w świetle naruszeń jakich się dopuścił. W takiej sytuacji sądy powinny zatem oddalić roszczenie pracownika.

Nie ma przy tym – sugerowanej w uzasadnieniu wniosku – rozbieżności pomiędzy stanowiskiem uchwały w sprawie III PZP 1/17 a wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2020 r., II PK 37/19. W powołanym w skardze wyroku II PK 37/19 Sąd Najwyższy w pełni podzielił stanowisko wyrażone w uchwale III PZP 1/17. Wskazał przy tym, że wprowadzie uchwała zapadła w konkretnym stanie faktycznym, jednak przedstawiona w niej wykładnia przepisów regulujących prawo pracownika samorządowego do odprawy emerytalno-rentowej ma ogólny i abstrakcyjny charakter. Znajduje zastosowanie także w innych - niż w tej, w której podjęto uchwałę - sytuacjach rozwiązania z pracownikiem stosunku pracy bez wypowiedzenia, a zatem również w razie zaistnienia przesłanek z art. 6a ustawy o pracownikach samorządowych. Odnosi się ona nie tylko do przypadków dochodzenia odprawy z racji przejścia na emeryturę, ale również na rentę z tytułu niezdolności do pracy. Przesłanki nabycia prawa do obydwu odpraw są bowiem tożsame. Jednocześnie w uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy miał na uwadze szczególne okoliczności, jakie mogą towarzyszyć ustaniu stosunku pracy pracownika samorządowego i dopuścił możliwość nieuwzględnienia powództwa o przedmiotowe świadczenie z uwagi na klauzule generalne zawarte w art. 8 k.p.

Skarżący w uzasadnieniu wniosku nie przedstawił przekonującej argumentacji polemicznej, którą zakwestionowałby prawidłowość zaprezentowanego wyżej stanowiska judykatury w zakresie omawianej kwestii. Wprost przeciwnie – stawiane w uzasadnieniu wniosku ogólnikowe pytanie nie uwzględnia w ogóle ustaleń stanowiących podstawę faktyczną zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji (por. art. 398¹³ § 2 k.p.c. Z wiążących Sąd Najwyższy ustaleń Sądu drugiej instancji wynika, że punktem odniesienia do zastosowania w sprawie wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przepisów prawa materialnego było ustalenie, że skarżący w okresie pomiędzy pierwszą a drugą turą wyborów samorządowych w 2014 r. w ramach uprawnień powierzonych mu ustawą Kodeks Wyborczy, wydał decyzje administracyjne o wpisaniu do stałego rejestru wyborców prowadzonego przez Gminę Wijewo - powiązanych z nim, bądź też z radnymi wchodzącymi w skład

popierającego go ugrupowania lokalnego, więzami pokrewieństwa lub powinowactwa - 21 osób, które zadeklarowały oddanie swych głosów, w trakcie drugiej tury wyborów na urząd Wójta Gminy, właśnie na powoda I. Z.; przy czym, czynności te podjęte zostały przez powoda pomimo tego, iż było mu wiadomym, że osoby te nie posiadają stałego miejsca zamieszkania na terenie Gminy Wijewo. W wyniku, przeprowadzonego w dniu 30 listopada 2014 r. głosowania w drugiej turze wyborów powód uzyskał 950 głosów ważnych, podczas gdy jego kontrkandydat uzyskał głosów ważnych 936 - w konsekwencji czego, to powód, przewagą 14 głosów, został ponownie wybrany na stanowisko Wójta Gminy Wijewo. Według Sądu naganne działania, podjęte przez powoda I. Z., na którym spoczywał szczególny obowiązek przestrzegania obowiązującego porządku prawnego, a dodatkowo, chociażby z racji zaufania, którym został on obdarzony w poprzednich wyborach przez członków społeczności lokalnej, także szczególny obowiązek zachowania wysokich standardów moralnych, nie pozwalały na zasądzenie na rzecz powoda odprawy emerytalnej - i to pomimo spełnienia przez I. Z. ogółu przesłanek ustawowych do nabycia uprawnienia do tegoż świadczenia pieniężnego.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. (pkt 1). Rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2 niniejszego postanowienia ma podstawę w art. 102 k.p.c.

[SOP]

(r.g.)